

Zaaknr. : 18.ZK06242

Kenmerk : 18IT055547

Barcode :

Besprekingsverslag van de Voorbereidingscommissie Financiële Zaken

Datum: 15 november 2018

Aanwezig: De heer Th. Schots (voorzitter)
De heer H. Knook
De heer G. de Neve
De heer H. Kocx
Mevrouw N. Raedts
De heer H. Schouwenaars
De heer A. Sneep
De heer J. Taks (tot 18.00 uur)
De heer J. van der Aa
Mevrouw K. van den Berg (vanaf 16.19 uur)
Mevrouw W. Bonthuis (vanaf 17.45 uur)

Afwezig zonder kennisgeving:

Afwezig met kennisgeving: De heer J. van Dam

Ambtelijke ondersteuning: De heer L. van den Broek, de heer A. Meuleman, mevrouw M.J. van Overveld, de heer E. Schellekens, mevrouw M. Snoek en mevrouw M. Santegoeds-Wullaert (verslag).

1. Opening en medelingen

De voorzitter opent de vergadering om 16.03 uur en heet twee externe gasten welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Vaststellen verslag vergadering van 12 september 2018

Mevrouw Raedts heeft naar aanleiding van bladzijde 4 een vraag. Eind 2018 zou het plan van aanpak rondom de assets van Waterketen in het algemeen bestuur komen. Komt deze informatie in de vergadering van 28 november op de agenda? De heer Schots antwoordt dat overwogen is om dat te doen. De werkzaamheden zijn ook vrijwel klaar. Echter kijkend naar de agenda blijkt er niet genoeg tijd beschikbaar te zijn om dit punt goed te kunnen behandelen. Daarom is nu afgesproken dat de presentatie in de eerste thema vergadering van 2019 op de agenda komt. Dan is er wel voldoende ruimte en tijd om er uitgebreid bij stil te staan. In die presentatie komt ook de relatie met "Water van Waarde" aan bod.

Het verslag wordt vervolgens ongewijzigd vastgesteld.

4. Wet FIDO derde kwartaal 2018

De heer Van der Aa vraagt of de weergave "1+2" bij punt 3 de netto vlottende schuld correct is. Moet dat niet zijn "1-2"? De heer Schellekens antwoordt dat dit afhankelijk is van de weergave van punt 2. De heer Kocx vult aan dat vlottende middelen altijd met een plus worden weergegeven, de weergave is dus zo correct.

5. Begroting 2019

Adviesnota:

De heer Schouwenaars constateert dat de lange termijn asset planning een grote impact kan hebben op de begroting. Wordt deze begroting nu vastgesteld vanuit het inzicht dat er in januari of februari nog een aangepaste begroting komt? De heer Schots antwoordt dat daar geen sprake van is. Op basis van de huidige asset planning zijn er reële investeringen in de begroting opgenomen. Als die investeringsplannen in het AB goedgekeurd worden, wordt de uitvoering in 2019 ter hand genomen. De uitkomsten van de lange termijn asset planning worden meegenomen in de eerstvolgende kadernota.

Op bladzijde 2 bij het punt Waterketen staat dat er eenmalig een bezuiniging is doorgevoerd op formatiekosten door de kosten van nieuwe fte's met drie maanden tegen te ramen. De heer Knook vraagt hoe hij dat moet interpreteren. Mevrouw Van Overveld geeft aan dat dit te maken heeft met de reorganisatie die nu plaats vindt. In de begroting is er van uitgegaan dat de reorganisatie per 1-1-19 in gaat, alle fte's zijn dus voor een heel jaar berekend. Als de plaatsing is afgerond, zullen er op 1 januari nog vacatures zijn. Omdat deze vacatures waarschijnlijk niet voor 1 maart zijn ingevuld, is deze bezuiniging opgenomen.

Op bladzijde 3 van de adviesnota staat de tabel met betrekking tot de totale lastendruk per groep. Onder de tabel staat een zin dat de afgesproken voorbeeldprofielen binnen de gestelde norm moeten blijven van 2,5% + inflatie. Volgens de heer Knook blijven er in de categorie bedrijven maar twee van de vijf onderdelen binnen de norm en niet alle onderdelen. Mevrouw Snoek geeft aan dat in de tekst de categorieën natuur, agrarische bedrijven en gemeentes apart toegelicht hadden moeten worden. De heer Van der Aa stelt voor om dit ook op bladzijde 7 van de begroting te vermelden. Nu lijkt het alsof deze categorieën er niet toe doen. De heer Kocx vult aan dat in de tabel nu alles wat niet onder huishoudens valt, onder bedrijven wordt geschaard. In het verleden was er wel een nadere onderverdeling. De heer Schots vindt dit terechte opmerkingen en zegt toe dat dit aangepast wordt.

Mevrouw Raedts vraagt of het mogelijk is om de tariefstijgingen tot nu toe in beeld te brengen? De categorie natuurterreinen stijgt al 4 jaar meer dan de afgesproken 4,5%, dus in de komende jaren zou deze categorie juist moeten dalen om gemiddeld onder die grens te blijven. De heer Schots geeft aan dat er een analyse beschikbaar is waarin dat in beeld gebracht wordt. *Deze analyse is opgenomen in de bijlage achter het verslag.* De heer Schouwenaars stelt voor om dit voortaan standaard als bijlage bij kadernota op te nemen. De heer Schots zegt toe na te gaan hoe dit onderwerp een plek kan krijgen in de kadernota.

De heer Taks merkt op dat aan het eind van deze bestuursperiode geconcludeerd dan worden dat er goed beleid is gevoerd. Alle afspraken die in het bestuursakkoord gemaakt zijn, zijn nagekomen. Echter nu stijgen de uitgaven plotseling. Is dat te verklaren? De heer Schots antwoordt dat bijzondere ontwikkelingen die de afgelopen tijd gespeeld hebben, de kosten hebben verhoogd. Deze ontwikkelingen zijn overwegend extern dan wel het gevolg van "tandje erbij keuzes" van het algemeen bestuur.

De heer Sneepe spreekt zijn zorg uit over de begroting. Het geeft hem geen goed gevoel dat bij het toepassen van een maximale stijging van de tarieven ook nog een bedrag van € 8,1 miljoen uit de reserves gehaald moet worden om de begroting rond te krijgen. Als hiermee een trend wordt gezet, dan zijn de reserves na twee jaar op. Hij oppert om nogmaals een aantal zaken kritisch tegen het licht te houden om te beoordelen wat onze kerntaken zijn. Mogelijk worden er nu zaken begroot die geen topprioriteit zijn. Hij kan moeilijk aan de achterban uitleggen dat én de tarieven maximaal stijgen én de reserves uitgeput worden. De heer Schots antwoordt dat het zeker niet ontbreekt aan kostendiscipline. In de behandeling van de begroting in het dagelijks bestuur is heel serieus naar de kosten gekeken. Een aantal kostenstijgingen zijn weinig beïnvloedbaar. De oproep om kritisch te kijken naar de kosten geldt altijd en heeft altijd gegolden. Bij de prioriteitstelling is

het algemeen bestuur zelf betrokken, denk aan de “tandjes bij” die recent zijn besloten. Het proces van prioriteitsstelling hoort bij de kadernota. Overigens is de heer Schots het er niet mee eens dat de tarieven maximaal worden opgerekt, deze blijven keurig binnen de vastgestelde kaders.

De heer Meuleman vult aan dat intern gekeken is of er bezuinigingen mogelijk zijn. Om de ontwikkelingen binnen de sector Waterketen te financieren is daar structureel € 4 ton op de directe lasten bezuinigd door zeer kritisch naar alle begrotingsposten te kijken. De ontwikkeling van deze sector is van groot belang, het zou niet verstandig zijn om is deze nu stil te leggen om daarmee te bezuinigen.

Ook de heer Kocx uit zorgen dat kosten stijgende zijn, ook al is terecht opgemerkt dat de oorzaak extern ligt. Hij ziet volgend jaar veel investeringen, dat leidt weer tot hogere afschrijvingen en daarmee meer kosten naar de toekomst toe. Als er volgend jaar weer zo'n grote onttrekking aan de egaliseringsreserve nodig is, is de reserve daarna uitgeput en rekent alles direct door in de tarieven. Hij vraagt of er nog andere mogelijkheden zijn om de egaliseringsreserve minder snel in te zetten. Bijvoorbeeld door uitgaven te temporiseren of uit te stellen? Met betrekking tot de tekst met betrekking tot de egaliseringsreserve op bladzijde 4 vraagt de heer Kocx of deze duidelijker gemaakt kan worden. Nu lijkt het alsof er onttrokken wordt aan de reserve als gevolg van het verwachte resultaat 2018, terwijl de onttrekking werkelijk plaats vindt om binnen de kaders van de tariefstijging te blijven.

Mevrouw Raedts vraagt naar aanleiding hiervan of er geld overgeheveld is uit de egaliseringsreserve watersysteembeheer ten behoeve van de categorie bedrijven om zo het tarief te beheersen? De heer Schots ontkent dit. Geld overhevelen tussen reserves is wettelijk niet toegestaan. Bij het begroten van de onttrekkingen aan reserves wordt wel gekeken hoe de berekende tarieven gecombineerd uitpakken in de voorbeeldprofielen.

Begroting, het boekwerk:

De heer Van der Aa heeft een aantal vragen en opmerkingen met betrekking tot de begroting. Hij merkt op dat op bladzijde 8 specifiek “West brabant” vermeld staat, terwijl het waterschap ook inwoners uit bijvoorbeeld Tilburg en Dongen bedient. Hij verzoekt daarom ook Midden Brabant te noemen. Daarnaast leest hij op bladzijde 9 dat het effluent van de rioolwaterzuivering Bath ter beschikking wordt gesteld aan de Antwerpse haven. Hij vraagt zich af of er geen klanten onder de eigen inwoners en bedrijven zijn die dit effluent graag zouden overnemen? De heer Schots geeft aan dat er gewerkt wordt aan een business case op dit onderwerp, het is dus nog niet zeker of dit werkelijk gaat gebeuren. Gedurende de afgelopen droogte hebben diverse agrariërs gevraagd of ze het effluent konden overnemen om mee te sproeien. Dit bleek wettelijk niet mogelijk. Voor de toekomst moet bekeken worden of er op dat vlak wel mogelijkheden bestaan. Dit wordt onderzocht. Op bladzijde 13 leest hij onder het kopje vennootschapsbelasting dat over de jaren 2014 tot en met 2016 verlies is gemaakt op het groene warmtestation. Is er bedrijfseconomisch wel winst gemaakt? De heer Schellekens antwoordt dat hier sprake is van een fiscaal verlies. De winst voor het waterschap bestaat er mede uit dat er geen slib naar de SNB gebracht hoeft te worden. Bedrijfseconomisch is er dus sprake van een andere situatie.

Ook viel het de heer Van der Aa op dat de HWBP bijdrage op bladzijde 15 met € 7,4 miljoen een stuk lager is dan voorheen. Is dit eenmalig of structureel? De heer Meuleman vermoedt dat het eenmalig is, maar dit wordt nog gecheckt en via het verslag terug gekoppeld.

Beantwoording via het verslag:

De lagere bijdrage is incidenteel vanwege een eenmalige administratieve correctie als gevolg van overheveling vrijval HWBP-2 naar nHWBP.

In de tabel Incidentele lasten op bladzijde 18 wordt het aanpassen van de pompinstallatie in Sint Willebrord genoemd. Waarom is dit een incidentele en geen reguliere last?

Beantwoording via het verslag:

Bij nader inzien kunnen deze kosten beschouwd worden als reguliere onderhoudskosten. In de definitieve versie van de Begroting 2019 zal deze post dan ook uit de tabel verwijderd zijn.

In 2019 wordt een toename van de kwijschelding verwacht. Nu de economie goed draait, zou een afname van kwijschelding en oninbaar logischer zijn. De heer Schouwenaars antwoordt dat volgens de cijfers van het CPB de armoede in Nederland is toegenomen, ondanks de economische groei. De heer Schots merkt op dat deze vraag ook gesteld is bij de behandeling van de begroting bij de Belastingssamenwerking, waarop een vergelijkbaar antwoord werd gegeven.

Op bladzijde 3 heeft de heer Van der Aa een vraag over de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven in relatie tot die van huishoudens. De stijging is relatief gezien minder bij bedrijven dan bij huishoudens. Is dit te verklaren? Mevrouw Snoek antwoordt dat een aantal bedrijven die bij waterschap De Dommel zuiveren nog deels moet afhaken, dat zal in 2019 gebeuren. Daarnaast stijgen de huishoudens in aantal. De heer Schots vult aan dat er ook minder vuilaanbod is bij de zuiveringen omdat bedrijven hun proces aanpassen.

Wordt er bij de planvorming rond het thema strategie extreme droogte op bladzijde 32 ook gekeken naar de beschikbaarheid van zoet water? De heer Meuleman bevestigt dit en vult aan dat dit ook in de komende vergadering van het algemeen bestuur aan bod komt bij de evaluatie van de droogte.

Op bladzijde 37 wordt in de tabel Prestatie Indicatoren gerapporteerd dat 0,8% van de primaire keringen afgekeurd is. Wat wordt hiermee bedoeld? De heer Meuleman antwoordt dat er nu een aantal keringen afgekeurd zijn, dat vertaalt zich in dit percentage van het totaal aantal keringen. Nu is het waterschap bezig met een nieuwe toetsing. Daardoor zal het percentage nog stijgen, om vervolgens weer af te nemen als gevolg van genomen maatregelen.

De bijdrage 2019 aan de SNB wordt op bladzijde 43 ruim € 1,5 miljoen hoger geraamd dan in de kadernota. Zijn de cijfers nu al zo hard dat dit verlies genomen moet worden? De heer Schots geeft aan de kostenverdeling van de SNB, zoals bekend, onderwerp is van studie. Gezien de huidige onzekerheid over de uitkomsten daarvan is gekozen voor een voorzichtige benadering. In de begroting is de kostentoerekening die nu geldt, toegepast. Hopelijk vallen de werkelijke kosten mee, enerzijds door de nieuwe kostentoedeling, anderzijds als de SNB haar eigen kosten enigszins kan drukken. De getallen zijn gebaseerd op de begroting van de SNB.

Er is verwarring in de commissie over de kolom Begroting 2019 oude ktd in de tabel op bladzijde 60 en 61. Hoe kan het dat de oude en nieuwe kostentoedeling leiden tot twee verschillende totalen? De kosten zijn toch hetzelfde, ze moeten alleen anders verdeeld worden? Mevrouw Snoek antwoordt dat in de kolom "Begroting 19 obv oude kostentoedeling" de inzet van de reserve gelijk is gehouden aan de inzet bij de kadernota. Bij de nieuwe kostentoedeling is de inzet van de reserve afgestemd op de actuele tariefontwikkeling. Hierdoor kan verschil ontstaan. De heer Knook merkt op dat met de nieuwe kostentoedeling dus minder opbrengsten gegenereerd worden. Mevrouw Snoek beaamt dit. De heer Kocx vindt dat nu een verkeerd beeld gegeven wordt. Het effect van de kostentoedeling is niet zichtbaar omdat de reserves anders worden ingezet. De heer Van der Aa stelt voor de kolom oud uit de tabel te halen. De heer Knook reageert dat de kolom wel aantoonst dat door wijziging van de kostentoedeling een tekort ontstaat van € 9 ton. De heer Schots dringt erop aan de eerdere discussie rondom de nieuwe kostentoedeling niet opnieuw te doen. Hij stelt voor de kolom weg te halen.

Tot slot is het de heer Van der Aa opgevallen dat op bladzijde 60 de lasten voor gebouwd, ingezetenen en ongebouwd € 2.591 zijn en op bladzijde 66 zijn ze € 2.586, Waar komt het verschil van € 5.000 vandaan?

Beantwoording via het verslag:

Ook op pagina 60 zijn de lasten t.o.v. de Begroting 2018 € 2.586 hoger (20.658-19.483+40.008-39.497+8.057-7.157)

De heer Schouwenaars vraagt naar de stand van zaken rondom de SNB discussie. De lasten van de SNB wegen zwaar door in onze begroting. De heer Schots geeft aan dat de discussie rondom de SNB nog steeds gevoerd wordt. Deze discussie is echter nog niet zo ver dat deze naar het algemeen bestuur teruggekoppeld kan worden. Dit zal echter nog wel in de lopende bestuursperiode gebeuren. Op bladzijde 21 staat de tabel met de voorbeeldaanslagen. Hoe had deze tabel eruit gezien als het algemeen bestuur het amendement niet had aangenomen? De heer Schots antwoordt dat dit is gepresenteerd bij de behandeling van de kostentoedeling. *Deze informatie is in de bijlage achter het verslag opgenomen.*

De heer Kocx merkt op dat de voorbeeldprofielen van de Unie niet meer realistisch zijn. Er bestaat een groot verschil tussen huur- en koopwoningen. Ook bedrijven kunnen een huurpand hebben. Er wordt ook geen rekening gehouden met met stijging van de WOZ waarde. Hij stelt voor dit op bestuurlijk niveau aan te kaarten. De heer Schots beaamt dat er een paar problemen zijn met de voorbeeldprofielen. Als eerste hebben de WOZ waardes een bepaald peilmoment waarop het tarief wordt gebaseerd, waarna vervolgens aanslagoplegging met een WOZ waarde van een ander

peilmoment plaats vindt, zonder dat het tarief wordt aangepast. Dit leidt tot verschillen. Als tweede moet het waterschap de WOZ waarde uitmiddelen over het verzorgingsgebied. De gemiddelde WOZ waarde stijging is 1,4% met hele grote uitschieters, maar we mogen wettelijk niet differentiëren op gemeentelijk niveau. Hij vindt het een prima voorstel om dit mee te nemen naar de CAB of de Unie. Voorlopig zijn de waterschappen echter nog wel aan deze voorbeeldprofielen gebonden. De heer Kocx reageert dat de totale WOZ waarde veel meer stijgt dan 1,4%, dit is alleen de toename van de stijging van de WOZ waarde ten opzichte van de eerdere verwachting. Binnen het profiel blijven we uitgaan van dezelfde normwaarden, een koopwoning blijft in het profiel € 200.000,-, dat wijzigt niet. Binnen het plaatje blijven we hierdoor wel binnen de kaders, maar op basis van de echte aanslagen zijn andere stijgingen zichtbaar. De heer Knook vult aan dat ongebouwd en natuurterreinen al langer meer stijgen dan die 4,5%.

Naar aanleiding van de toelichting op de personeelslasten op bladzijde 65 vraagt de heer Schouwenaars of er meer inzicht verschaft kan worden in het beleidsvoornemen Waarde van Waarde, zowel op lange termijn als inhoudelijk. De heer Schots antwoordt dat het onderwerp "Water van Waarde" in januari aan de orde komt.

De heer De Neve geeft complimenten voor de begroting. Hij is benieuwd naar schuldpositie, waar is deze in de begroting terug te vinden? De heer Schellekens antwoordt dat de ontwikkeling van de schuldpositie aan bod komt in de kadernota. De heer Kocx vult aan dat de schuldpositie voor 2019 in de staat van vaste geldleningen is te zien, in de bijlagen van de begroting.

De heer Knook verzoekt om bij de volgende kostentoedeling deze vóór de kadernota gereed te hebben, zodat er eerder inzicht is in de effecten daarvan. Op bladzijde 16 ziet hij in de tabel bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid grote onttrekkingen. Waarom is er nu voor gekozen om bij zuiveringsbeheer de reserve te laten toenemen en deze bij watersystemen verder af te laten nemen? De heer Schellekens licht toe dat de toevoegingen bestaan uit financiële meevallers, de onttrekking is berekend bij de invoering van duurzaam financieel beleid in het jaar 2017. Deze bedragen staan vast, dit zijn de berekende bedragen die nodig zijn om de maatregelen te dekken. Daarnaast constateert de heer Knook dat in de tekst op bladzijde 21 wederom wordt gesproken over onteigening als middel voor grondverwerving. In de agrarische sector zal een tegenstrijdig effect bereikt worden door te dreigen met onteigenen, hierdoor ontstaat weerstand. Hij adviseert een goed agrarisch makelaar in te schakelen en in de begroting de tekst aan te passen. De heer Schots antwoordt dat in de presentatie over de instrumenten grondbeleid die in het algemeen bestuur is gehouden, afgesproken is dat de afdeling Juridische Zaken op dit punt zal terug komen in de commissie Watersystemen. Voor de begroting wordt gekeken naar een tekstuele nuancering.

Met betrekking tot de overschrijding van het EMU saldo wordt op bladzijde 29 toegelicht dat overschrijden geen probleem is omdat andere decentrale overheden niet overschrijden. Wat zijn de consequenties als de decentrale overheden wel gezamenlijk overschrijden? De heer Schots geeft aan dat dit nog niet bekend is. Bovenaan bladzijde 31 moet de tekst "begroting 2018" gewijzigd worden in 2019. Verder vraagt de heer Knook zich af in hoeverre het interessant kan zijn om energie op te wekken bij stuwen, zoals gemeld bij de speerpunten van jaarplan 3000. De heer Meuleman geeft aan dat er allerlei ontwikkelingen zijn. Zeker bij grotere gemalen is het interessant om te kijken of het wel of niet mogelijk is om energie op te wekken, dit wordt momenteel onderzocht voor gemaal Waalwijk.

Als de tariefdifferentiatie wegen toeneemt van 250% naar 300%, waarom neemt de egalisatie reserve dan niet toe? Als het tarief stijgt, zou ook de reserve moeten stijgen. Dit is niet terug te zien in de reserves op bladzijde 83. Mevrouw Snoek antwoordt dat de staat van reserves in de begroting op dit punt is gebaseerd op de kadernota. De berekening van de reservering wegen in de begroting is gedaan op basis van de kennis die we op dat moment hadden. De heer Schots vult aan dat inmiddels een uitspraak door de Hoge Raad is gedaan. De Hoge Raad heeft het cassatieberoep van het collega waterschap vernietigd. Dit leidt voor Brabantse Delta bij de aanslagoplegging tot een verschuiving van wegen naar ongebouwd. De financiële consequenties blijven ruimschoots binnen de gereserveerde € 660.000,-. De Unie beoordeelt momenteel de consequenties van deze rechterlijke uitspraak. Vooralsnog lijkt het erop dat deze uitspraak echter voor alle situaties geldt. In het dagelijks bestuur is afgesproken dat we de klap die hieruit voortvloeit opvangen uit de reservering, in plaats van nu nog de begroting daarop aan te passen. De heer Kocx vraagt of de verordeningen bij de begroting 2019 dan wel correct zijn? De heer Schots antwoordt de verordeningen wel kloppen, maar het aantal hectares zal anders worden dan begroot. Het verschil dat hierdoor ontstaat wordt gedekt uit de reservering. De heer Kocx stelt voor om het effect van deze uitspraak uit te werken en in het algemeen bestuur te brengen. Hoe zouden de cijfers eruit

zien als we de begroting wel aan zouden passen? *Deze informatie is opgenomen in de bijlage achter het verslag.*

Mevrouw Van den Berg heeft twee vragen. Zij ziet grotere uitgaven op personeelslasten. Zijn daar nog sturingsmogelijkheden. Is de enorme uitbreiding van de personeelscapaciteit structureel of incidenteel? Graag zou ze alle reserves en voorzieningen op een rij willen zien om te kijken of daar nog sturingsmogelijkheden zijn. Mevrouw Van Overveld antwoordt dat de kosten die in 2019 stijgen te maken hebben met de organisatie ontwikkelingen zoals "Water van Waarde". Bij alle afwegingen in de afgelopen jaren is steeds kritisch gekeken naar alle functies, waarbij is gekeken welke functies cruciaal zijn en op welke functies al jaren ingeleend wordt. Dan is het structureel verstandiger om mensen aan te nemen in plaats van in te lenen. Mevrouw Van den Berg ziet ook bij diensten van derden een toename, daar blijkt geen afname van inleen uit. De heer Kocx merkt op dat diensten derden ook de kosten van de SNB betreft. Mevrouw Van den Berg vindt het nu onduidelijk in de begroting. Ze zou graag een stuk ontvangen dat daarover gaat. Als er veel inhuur structureel is gemaakt, dan zijn het structurele uitgaven. De heer Schots: structurele stijgingen gaan over meerdere jaren, dan past nadere analyse beter bij de kadernota dan bij de begroting. Mevrouw Van den Berg vraagt of in het overdrachtsdocument een verhaal over organisatie ontwikkeling opgenomen kan worden? De heer Schots zegt dit toe. De heer Kocx merkt op dat eerder afgesproken is dat de commissie gebruik zal maken van bestaande documenten. Mevrouw Van Overveld antwoordt dat voor het vorige bestuur een album is gemaakt, waar dit soort ontwikkelingen in beeld zijn gebracht. Dit album dat kan geactualiseerd worden. De heer Kocx zou dat graag nu bij begroting zien. Op het overdrachtsdocument kan het huidige algemeen bestuur niet reageren. De heer Schots antwoordt dat het actualiseren van het album niet mogelijk is voor de begrotingsbehandeling. Bovendien stuurt het algemeen bestuur op integrale kostprijs en niet op onderliggende onderdelen. De "make-buy-ally"-keuze is een afweging die op directieniveau wordt gemaakt. De heer Meuleman licht aanvullend toe dat de ontwikkeling bij de sector Watersystemen in beweging op totaalniveau kostenneutraal is. Voor Waterketen geldt dit ook, maar daar is eerst een investering nodig. Die leidt tot een kostenstijging van € 3,5 ton. Ook hier zijn er verschuivingen tussen directe kosten en personeelslasten. Mevrouw Van Overveld vult aan dat vanuit de nieuwe communicatievisie is besloten om communicatie binnen projecten die voorheen werd ingevuld via inhuur, voortaan in te vullen met eigen medewerkers. De heer Van den Broek geeft aan dat organisatieontwikkeling mogelijk bij het introductieprogramma een plek kan krijgen door het album te actualiseren. Wat de tweede vraag betreft met betrekking tot meer inzicht in de reserves verwijst de heer Schots naar de staat van reserves en voorzieningen op bladzijde 83. Deze reserves en voorzieningen zijn gebaseerd op het door het algemeen bestuur vastgestelde Reserve en Voorzieningenbeleid. Als het algemeen bestuur wil sturen op reserves en voorzieningen, dan moet deze nota opnieuw beoordeeld worden. Dit valt buiten de kaders van de begroting.

De heer Taks geeft aan dat de begroting er goed uit ziet, maar meer inzicht en meer toegankelijkheid zou wel wenselijk zijn. De presentatie kan moderner. De heer Sneepe spreekt zijn waardering uit voor de staf. Het overzichtelijke staatje aan het begin van de adviesnota is transparant en biedt veel inzicht. Het boekwerk is duidelijk en goed leesbaar, maar mag wat hem betreft ingekort worden, meer bijlagen en minder hoofdtekst.

De heer Kocx geeft aan dat hij de begroting wel overzichtelijk vindt. Hij heeft de volgende opmerkingen met betrekking het boekwerk. Hij stelt voor de blauwe tekst in de begroting in één oogopslag op bladzijde 4 aan te passen. Nu wordt de indruk gewekt dat het wel meevalt met de tarieven terwijl er wel degelijk sprake is van stijgingen. Dit wordt aangepast. Op bladzijde 14 bij de onderste tabel klopt het nummer van de voetnoot niet. Op bladzijde 25 vraagt de heer Kocx waar hij aan moet denken bij een alternatieve duurzame oplossing voor de opslag van slib bij de SNB. De heer Schots geeft aan dat de SNB momenteel onderzoek doet naar dit probleem. Als daar een investering uit voort komt, zal dat aan de SNB-bestuurders / algemene besturen voorgelegd worden. Op bladzijde 30 wordt niets vermeld over de inkomsten van € 25.000,- die de Gemeenschappelijke Regeling Muskusrattenbestrijding ook nog heeft. Dit wordt aangepast. De heer Kocx zou ook graag een overzicht ontvangen van de kosten en opbrengsten van de regeling met waterschap De Dommel.

Beantwoording via het verslag:

Voor de Dommel is rekening gehouden met 72.975 vervuilingseenheden. Het gehanteerde tarief van De Dommel is € 48,72, totaal € 3.555.342. Het gehanteerde tarief van WBD is € 55,39, totaal € 4.042.085. Het voordelige verschil bedraagt € 486.743.

De toelichting bij de kapitaallasten op bladzijde 43 is niet duidelijk. De lasten zijn € 1,33 miljoen hoger en de toelichting verklaart een voordeel. Maak duidelijk dat het bedrag van € 1,33 een saldering betreft. Op bladzijde 53 is het veld "Jaarplan 2019" leeg voor de overige dekkingsmiddelen/onvoorzien. Dit moet nul zijn en bestaat uit een saldering van € 500.000 aan dividendopbrengsten en € 500.000,- aan begrote onvoorziene kosten. Met een voetnoot zal dit worden toegelicht. Onderaan in de tabel op bladzijde 61 en 62 komt twee keer de tekst "stijging (+) / daling (-) t.o.v. voorgaand jaar" voor. Is dat dubbel?

Beantwoording via het verslag:

De tekst is aangepast in de begroting, betrof éénmaal wegen en eenmaal overig ongebouwd.

In de onderste regel van dezelfde tabel zijn de getallen afgerond op hele euro's, dit moet in centen zijn. Op bladzijde 67 en 68 klopt de kolomkop in de tabel niet. Tot slot merkt de heer Kocx op dat bij de toelichting op de kapitaallasten wordt vermeld dat door de verlenging van de afschrijvingen SNB sprake is van een voordeel. Maar er is toch een nadeel door hogere rente? De heer Schellekens antwoordt dat dit een overzicht op kostensoortniveau is. Op programmaniveau vallen de lagere afschrijvingslasten weg tegen de hogere agio opbrengsten (zie toelichting op bladzijde 68). Alles opgeteld resteert er per saldo een nadeel door extra rentelasten.

Mevrouw Raedts vraagt zich af hoe de tabel op bladzijde 14 gelezen moet worden. Zijn er nu minder baten dan begroot in de kadernota? De baten zijn juist hoger dan in de kadernota, maar baten worden standaard met een minteken aangeduid. Daarnaast wil ze graag weten of in de begroting tot uiting komt dat het waterschap achterloopt op het opvoeren van projecten voor de STUW subsidieregeling. De heer Meuleman geeft aan dat dit niet blijkt uit de begroting. Subsidie komt in de begroting alleen via de kapitaallasten tot uiting als gevolg van een verlaging van de kostprijs van projecten. Mevrouw Raedts geeft aan dat het waterschap zich aan de STUW verbonden heeft, daarom zou ze ook op dat niveau geïnformeerd willen worden. De heer Schots merkt op dat de STUW afgelopen dinsdag in het dagelijks bestuur aan de orde is geweest. Er komt een mededeling over naar het algemeen bestuur. De heer Meuleman geeft aan dat deze mededeling gaat over de versnelling van projecten, er staat niet specifiek iets in over de hoogte van subsidies. Subsidie wordt ook pas echt binnen gehaald als een project is afgerond. De heer Meuleman kan bij de kadernota een overzicht verstrekken van de voortgang met betrekking tot de STUW subsidie. Op bladzijde 33 ziet mevrouw Raedts tot haar genoegen waterkwaliteit als apart speerpunt terug komen. Maar ze mist informatie in de begroting waar de reserveringen zijn gebleven die het algemeen bestuur heeft opgenomen met betrekking tot waterkwaliteit. De heer Meuleman reageert dat deze reserveringen als projecten terug komen in de projectlijsten bij de begroting. Daar staan de projecten opgenomen die we op dit thema doen. In het algemeen bestuur of de commissie watersystemen kunnen we het programma dat wordt uitgewerkt onder het label waterkwaliteit ook nog apart voorleggen.

De heer Schots informeert bij de commissie of hiermee de behandeling van de begroting met een positief advies afgerond kan worden? De heer Kocx antwoordt dat dit op technisch gebied het geval is. De overige aanwezigen sluiten zich daarbij aan. De heer Sneep uit nogmaals zijn zorgen over de begroting.

Belastingverordeningen

Er zijn geen vragen of opmerkingen over de verordeningen.

6. Managementletter 4

Na een korte pauze heropent de heer Schots de vergadering.

Aanbiedingsbrief ML

Mevrouw Van den Berg vindt "schattingswijzigingen" een raar woord. Dit zijn toch gewoon bijstellingen?

Managementletter:

De heer Kocx heeft gelezen dat eind oktober de derde kwartaalrapportage van de SNB is ontvangen. Hierin staat de bijdrage uit komt op € 5,3 miljoen. In managementletter 4 is € 5,6 opgenomen. De nieuwe bijdrage is niet verwerkt omdat deze mutatie na peildatum is gekomen. Klopt het dan dat de egalisatiereserve waarmee in de begroting is gerekend eigenlijk € 3 ton hoger zou moeten zijn? De heer Schots bevestigt dat dit het geval is als er verder niets meer wijzigt.

Mevrouw Van den Berg geeft complimenten omdat het jaar toch goed afgesloten wordt. De heer Knook merkt op dat in programma 4000 staat dat mogelijk stikstofeisen van vergunningen overschreden worden omdat het hele jaar tot en met nu op het scherpst van de snede is gewerkt, terwijl de moeilijke natte periode nog moet komen. De heer Schots antwoordt dat dit te maken heeft met onderhoudsprojecten die momenteel worden uitgevoerd, waardoor de lozingsnormen wat overschreden dreigen te worden. Daar waar het Rijkswater betreft zijn daar ook afspraken met Rijkswaterstaat over gemaakt. De heer Van der Aa vraagt of de extra opbrengsten als gevolg van gestegen WOZ waardes ook spelen bij onze partners zoals gemeenten? Is het ook wel eens voorgekomen dat ze lager waren? De heer Schots weet niet of dit bij gemeentes speelt. De heer Kocx weet van de gemeente Breda dat die de stijging van de WOZ waarde één-op-één doorrekent in de heffingen, de gemeente werkt echter volgens een ander uitgangspunt. Mevrouw Snoek antwoordt op de tweede vraag dat ergens in de crisistijd met een te hoge WOZ waarde in de tarieven is gerekend. *Aanvulling op het verslag: In 2012 is de opbrengst gebouwd met € 700.000 naar beneden bijgesteld omdat de WOZ waarde te hoog was geraamd bij de begroting 2012.*

De heer Van der Aa vindt de bedragen op bladzijde 5 met betrekking tot het nadeelcompensatieverzoek tegenstrijdig. Er staat zowel € 4,5 ton als € 45.000 vermeld, moet dat niet hetzelfde zijn? Daarnaast vraagt hij zich af of de bedragen zo in de tekst genoemd kunnen worden als deze stukken openbaar zijn. De heer Schouwenaars merkt op dat de stukken voor de komende vergadering al gepubliceerd zijn.

Antwoord via verslag:

De bedragen kloppen, het gaat om twee verschillende verzoeken. Bij nader inzien blijkt uit de tekst nu niet duidelijk dat het verschillende verzoeken betreft. Voor de managementletter kan de tekst niet meer aangepast worden, in het definitieve begrotingsboekwerk wel. Wat de tweede vraag betreft of het verstandig is deze bedragen in de tekst te benoemen kan gezegd worden dat vooraf goed over de tekst is nagedacht. Gekozen is voor een goede mix tussen informatieverstrekking aan het algemeen bestuur zonder te veel blootgeven in de openbaarheid met kans op voltrekken van het risico.

De heer Van der Aa is geschrokken dat het een probleem is om de kwaliteitseisen van het effluent op drie van de grootste zuiveringen te halen. Dit is een punt van zorg. Op bladzijde 15 staat bij het vierde bolletje dat het project rioolgemalen groep 2 conform planning is opgeleverd, wat een nadeel veroorzaakt door de tegenraming. Hoe kan dit, dan zou op tijd opleveren van een project altijd nadelig zijn? De heer Schots antwoordt dat als er een tegenraming begroot is, die achteraf onterecht blijkt te zijn, dat dit dan inderdaad leidt tot een nadeel ten opzichte van de begrote kapitaallasten. Voor het project is het uiteraard gunstig dat conform planning is opgeleverd.

7. Concept standpunt algemeen bestuur op het aangepaste voorstel tot wijziging van het belastingstelsel UvW

De heer Schots licht toe dat dit punt al diverse malen in dagelijks en algemeen bestuur aan de orde is geweest. De voorliggende vraag is nu of het algemeen bestuur in de komende vergadering een definitieve reactie kan vaststellen die onze dijkgraaf in december mee neemt naar de algemene ledenvergadering van de Unie. De heer Kocx merkt op dat in de bijlage een andere conclusie staat dan in de brief die er nu bij zit. In de bijlage staat dat we kunnen instemmen met de formule en in de brief staat dat we **niet** kunnen instemmen. De bijlage lijkt eerder gemaakt dan de brief. De heer Schots antwoordt dat bijlage en brief gelijktijdig zijn gemaakt. Echter is in de behandeling in het dagelijks bestuur tot een ander standpunt besloten dan was voorbereid. Dit is niet meer aangepast in de bijlage, alleen in de brief. De brief geeft de juiste weergave van de discussie in het dagelijks bestuur. Mevrouw Raedts herkent de discussie. Ze had de reactie echter graag wat compacter en duidelijker gesteld gezien, nu blijft het wat algemeen.

De fractie van de heer Kocx zit er tweeledig in. Enerzijds moeten het waterschap reageren op wat de Unie doet. Anderzijds is de fractie teleurgesteld dat de Unie haar zin lijkt door te drukken om besluitvorming te bereiken in december 2019. De verwachting was dat dit traject zou stoppen of veranderen, nu gaat het proces toch door. De vraag of we door willen gaan met de CAB blijft nu liggen. De heer Schots geeft aan dat dit in de ledenvergadering van de Unie aan de orde is geweest. Als de Unie besluit om dit traject te stoppen, dat geeft dit een signaal naar de minister dat de waterschappen er onderling niet uit komen. Dit geeft risico dat de minister er dan zelf iets mee gaat doen, dat we daarmee de regie over onze eigen belastingen uit handen geven. Als we dat doen, gaan we er zeker op achteruit. Mogelijk zelfs zover dat er geen eigen belastingen meer zijn en uiteindelijk zelfs geen waterschappen meer. In dat licht is het goed te begrijpen dat de Unie deze weg kiest. Mevrouw Bonthuis geeft aan dat er nog een tussenvorm mogelijk is. Nu lijkt er

weinig kritiek te zijn, terwijl Brabantse Delta heeft aangegeven op het onderdeel watersystemen echt grote problemen te zien. In de samenvatting van de Unie ziet zij een positief gestemde samenvatting die heel anders overkomt dan de reacties die ze van de waterschappen heeft gezien.

De heer Schouwenaars is het inhoudelijk met Mevrouw Bonthuis eens dat het wel heel positief wordt benaderd. Hier gaat het echter vooral om de strategische vraag of de waterschappen er niet uit komen, of nog een poging gaan wagen. Deze strategische lijn deelt mevrouw Bonthuis wel. De heer Kocx merkt op dat in het huidige voorstel op een aantal zaken wordt ingestemd, terwijl hij van waterschap Scheldestromen heeft vernomen dat dat waterschap absoluut niet kan instemmen met het zuiveringsdeel. Dit komt niet terug in de reactie van de Unie. De heer Meuleman vindt het lastig hierop te reageren aangezien alleen de dijkgraaf bij de vergadering is geweest. Natuurlijk zijn alle afzonderlijke reacties soms heel scherp. Het gesprek dat is gevoerd heeft waarschijnlijk echter niet overal diezelfde scherpheid gehad. Vindt waterschap Brabantse Delta het belangrijk dat er een eigen stelsel komt waar het zelf regie over heeft? Deze reactie is ook naar de toekomst gericht, hoe wordt het vervolgtraject ingezet? Worden de punten waar waterschappen het fundamenteel niet mee eens zijn, nader uitgewerkt? De heer Kocx is van mening dat het waterschap in de huidige reactie met teveel zaken akkoord gaat. De heer Schots antwoordt dat als het waterschap nee zegt tegen zowel de zuiveringsformule als tegen het gebiedsproces, dat dan nee gezegd wordt tegen 90% van het model. De heer Knook reageert dat het mogelijk is de voorstellen ten dele te onderschrijven, maar ook apart te vermelden wat niet onderschreven wordt. Hiervoor zou het waterschap een eigen brief kunnen opstellen, waarin wordt gesteld dat het waterschap in algemene zin akkoord gaat.

Mevrouw Raedts geeft aan dat het standpunt van het waterschap is dat het wil meewerken aan de verandering van het belastingstelsel en achter de uitgangspunten staat. Bij de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden goede dingen voorgesteld. Met de berekening van de zuiveringsheffing en watersysteemheffing is het waterschap echter niet akkoord. Mevrouw Bonthuis vult aan dat in de zuiveringsheffing wel een bepaalde grond zit. In de financiële doorvertaling zitten echter mankementen. De heer Schouwenaars vindt dat het waterschap een eigen onafhankelijke reactie moet geven, niet in reactie op de tekst van de Unie. En het waterschap moet zich niet verbinden aan al die zaken die al akkoord zouden zijn. De heer Schots merkt op dat in de voorliggende reactie duidelijk is verwoord dat het waterschap alleen integraal wil besluiten over het totale eindbesluit. De heer Van der Aa vraagt zich af hoe de Unie tot besluitvorming kan komen als ieder waterschap een heel eigen brief gaat schrijven. Mevrouw Raedts merkt op dat de Unie toch niet gaat besluiten op 14 dec? De heer Schots antwoordt dat de Unie wil proberen alvast een klap te geven op een aantal punten die goed liggen.

Mevrouw Van den Berg stelt voor om opmerkingen puntsgewijs op te schrijven. Daarmee maak je scherp wat de punten zijn waar het waterschap niet mee akkoord gaat. De heer Meuleman geeft aan dat op de eerste pagina bij het derde streepje duidelijk staat dat het algemeen bestuur onderstreept dat voorlopige beslissingen nog aangepast kunnen worden bij verdere besluitvormingen. De heer Van der Aa reageert dat die zaken dan geparkeerd moeten worden en later opnieuw besproken moeten worden in de nog op te zetten commissies. Het woord beslissing moet verwijderd worden uit de reactie. Mevrouw Bonthuis ziet dit als een procesvoorstel voor de nieuwe commissie die dan stappen gaat zetten, dat blijkt nu niet voldoende uit het stuk door het woord "beslissingen". De heer Van der Aa begrijpt ook dat de commissie niet alles opnieuw kan gaan doen. De heer Kocx stelt voor het concept standpunt bij de tweede bullet aan te passen. De heer Meuleman merkt op dat dan ook vermeld moet worden wat nog nader uitgewerkt moet worden. Mevrouw Van den Berg vindt dat het waterschap nihil bij de procesuitwerking wordt betrokken. De heer Schouwenaars wil als waterschap een rol spelen bij het benoemen en samenstellen van de commissie. Mevrouw Bonthuis en Mevrouw Van den Berg zijn het daar niet mee eens. Wel kan het waterschap suggesties mee geven hoe het betrokken wil zijn.

Mevrouw Raedts merkt op dat in het fractievoorzittersoverleg is afgesproken dat de voorbereidingscommissie het advies ten behoeve van behandeling in het algemeen bestuur zou voorbereiden. De heer Schots stelt voor om op basis van dit document een nog te schrijven brief op te stellen, waarbij de dikke bullet van de tweede bladzijde wordt overgenomen, daarna een opsomming onze punten en de wens om actief betrokken te worden bij het verdere traject. Hier zijn de leden van de voorbereidingscommissie het mee eens, maar wel in één brief zonder bijlage.

De heer Van der Aa heeft nog wel inhoudelijke opmerkingen bij de voorstellen. De commissie kan makkelijk op verkeerde been gezet worden, vooral op het punt van de bbp systematiek. Er zijn lijstjes waar het waterschap wel en niet mee in wil stemmen, die kunnen in de reactie verwerkt worden. De heer Schouwenaars vreest dat dan opnieuw dezelfde discussie wordt opgestart die al

vaker is gevoerd. Men gaat akkoord met het voorstel van de heer Schots. De heer Kocx stelt voor om de tekst op bladzijde 2 over een inzetverplichting met betrekking tot afdrachten aan het Rijk voor lozing op rijkswateren aan te passen. Een inzetverplichting is te vrijblijvend. Als de inzet niet lukt, geeft dat een gigantisch verschil in de zuiveringsheffing. Hier moet op zijn minst opgenomen worden dat er vooraf duidelijkheid moet zijn, voordat er besloten kan worden. De heer Schots vindt het logisch dat dit onderdeel moet zijn van het voorstel dat in 2019 op tafel komt. Als er in 2019 geen duidelijkheid is, kan dat voor gaat het waterschap een reden zijn om niet akkoord te gaan. De heer Schots merkt aanvullend op dat als we het eens zijn met het principe dat de vervuiler betaalt, dat dit dan ook zou moeten gelden als wij zelf de vervuiler zijn.

Mevrouw Raedts geeft aan dat de Unie twee commissies voor stelt. Kunnen wij aangeven dat wij een kandidaat willen voordragen? De heer Van der Aa antwoordt dat dit er al in staat. De heer Schouwenaars vult aan dat dit op bladzijde 3 staat. Is daar al iemand voor in beeld? De heer Schots stelt voor om algemeen te benoemen dat het waterschap in alle commissies aanwezig wil zijn. De heer Schouwenaars is van mening dat een drietrapsraket dan beter is: een commissie met een klankbordgroep en daarnaast tussenrapportages naar de verschillende besturen. Dit voorkomt te grote commissies waarin niets gebeurt. De heer Schots merkt op dat in het voortraject diverse raadplegingen zijn geweest. De heer Schouwenaars antwoordt dat hij op dat moment op persoonlijke titel heeft gereageerd. De heer Schots beaamt dat terugkoppeling naar de algemeen besturen in het vervolgtraject beter moet. De heer Knook merkt op dat er dan misschien wel meer vergaderingen van de voorbereidingscommissie ingepland moeten worden. Mevrouw Van den Berg wil dit niet op de tafel van de voorbereidingscommissie leggen, dit moet in de reguliere vergadering besproken worden. De heer Schots stelt voor om voorstellen in de voorbereidingscommissie voor te bespreken en dan in het reguliere algemeen bestuur te agenderen.

De heer Schots concludeert dat de commissie dus besluit om één brief op te stellen met zowel inhoudelijke als procesmatige onderwerpen. In de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur moet deze brief goedgekeurd worden. De heer Meuleman stelt voor dat de brief ambtelijk wordt uitgewerkt, schriftelijk afgestemd met het dagelijks bestuur (er is geen vergadering meer voor de algemeen bestuursvergadering) en dan op agenda van het algemeen bestuur wordt gezet voor besluitvorming in november. Dit wordt zo besloten.

De heer Schots verzoekt de leden van de commissie tot slot nadrukkelijk om in de komende AB vergadering niet opnieuw de inhoudelijke discussie te starten.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Van der Aa vraagt of het klopt dat er op 12 december geen vergadering voor het algemeen bestuur is gepland? De heer Schots bevestigt dit.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.00 uur.

Bijlage bij het verslag van de voorbereidingscommissie Financiële Zaken van 15 november 2018

Tijdens de vergadering van de voorbereidingscommissie Financiële Zaken is afgesproken onderstaande aanvullende informatie als bijlage bij het verslag te verstrekken.

Op bladzijde 21 staat de tabel met de voorbeeldaanslagen. Hoe had deze tabel eruit gezien als het algemeen bestuur het amendement niet had aangenomen?

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd (wegen 300 %)	% aangepast begroting 2019 t.o.v. 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd (250 % wegen)	% aangepast begroting 2019 t.o.v. 2018
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	€ 2.437,79	€ 2.597,11	6,5%	€ 2.542,69	10,1%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 111.900,89	€ 137.799,05	23,1%	€ 116.594,99	11,9%

Naar aanleiding van de tabel met voorbeeldaanslagen op bladzijde 21 is toegezegd het effect van de uitspraak inzake de tariefdifferentiatie wegen aan te leveren. Hoe zouden de tarieven en hectares e.d. eruit zien als het algemeen bestuur het amendement niet had aangenomen?

Tarieven (bedragen in €)	Begroting 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd	% 2019 t.o.v. 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd incl. corr openb. Verharde wegen	% 2019 t.o.v. 2018 incl. corr openb. Verh. Wegen
Watersysteembeheer					
Ongebouwd wegen	€ 186,50	€ 229,67	23,1%	€ 242,16	29,8%
Overig ongebouwd	€ 53,29	€ 57,42	7,8%	€ 60,54	13,6%
Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)					
	Begroting 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd	% aangep ast begro ting 2019 t.o.v. 2018	Begroting 2019 nieuwe ktd incl. corr. Openb. Verh. Wegen	% aangepa st begro ting 2019 t.o.v. 2019
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	€ 2.437,79	€ 2.597,11	6,5%	€ 2.722,04	11,7%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 111.900,89	€ 137.799,05	23,1%	€ 145.294,72	29,8%

In antwoord op de vraag van mevrouw Raedts wordt een analyse aan het verslag toegevoegd met daarin de lastenstijgingen per categorie over meerdere jaren, waarbij ook naar het verleden wordt gekeken en niet alleen naar de toekomst.

Tarieven (bedragen in €)	Begroting										Gemiddeld begroting 2009- 2019	Gemiddeld begroting 2015- 2019	Gemiddeld 2018- 2028 KN 19-28
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Watersysteembeheer													
Ingezetenen	€ 41,81	€ 41,81	€ 42,29	€ 44,27	€ 45,90	€ 48,08	€ 49,29	€ 52,34	€ 54,19	€ 57,24	€ 58,96	3,5%	4,2%
Gebouwd	€ 0,610	€ 0,610	€ 0,610	€ 0,640	€ 0,720	€ 0,780	€ 0,790	€ 0,830	€ 0,879	€ 0,926	€ 0,839	3,4%	1,6%
Natuurterreinen	€ 1,62	€ 1,62	€ 1,76	€ 1,84	€ 1,93	€ 3,43	€ 3,46	€ 3,52	€ 4,00	€ 4,19	€ 4,84	13,2%	7,3%
Ongebouwd wegen	€ 62,38	€ 62,38	€ 71,57	€ 75,67	€ 79,68	€ 150,54	€ 155,51	€ 165,69	€ 173,60	€ 186,50	€ 229,67	16,0%	9,0%
Overig ongebouwd	€ 31,19	€ 31,19	€ 35,79	€ 37,84	€ 39,84	€ 43,01	€ 44,43	€ 47,34	€ 49,60	€ 53,29	€ 57,42	6,4%	6,0%
Zuiveringsbeheer													
v.e.-tarief	€ 46,50	€ 47,00	€ 47,95	€ 49,60	€ 51,70	€ 52,20	€ 52,74	€ 52,74	€ 52,74	€ 52,74	€ 55,39	1,8%	1,2%

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting										Gemiddeld begroting 2009- 2019	Gemiddeld begroting 2015- 2019	Gemiddeld 2018- 2028 KN 19-28
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Huishoudens													
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	€ 181,31	€ 182,81	€ 186,14	€ 193,07	€ 201,00	€ 204,68	€ 207,51	€ 210,56	€ 212,41	€ 215,46	€ 225,13	2,2%	1,9%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	€ 88,31	€ 88,81	€ 90,24	€ 93,87	€ 97,60	€ 100,28	€ 102,03	€ 105,08	€ 106,93	€ 109,98	€ 114,35	2,6%	2,7%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 3 v.e.	€ 230,11	€ 231,61	€ 234,94	€ 244,27	€ 258,60	€ 267,08	€ 270,71	€ 276,96	€ 282,73	€ 289,54	€ 292,25	2,4%	1,8%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 1 v.e.	€ 137,11	€ 137,61	€ 139,04	€ 145,07	€ 155,20	€ 162,68	€ 165,23	€ 171,48	€ 177,25	€ 184,06	€ 181,47	2,9%	2,2%
Bedrijven													
Groothandel, € 2.400.000, 7 v.e.	€ 911,10	€ 914,60	€ 921,25	€ 961,60	€ 1.053,10	€ 1.114,20	€ 1.127,58	€ 1.165,98	€ 1.213,02	€ 1.258,14	€ 1.193,17	2,8%	1,4%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 v.e.	€ 16.878,00	€ 17.028,00	€ 17.313,00	€ 17.952,00	€ 18.966,00	€ 19.404,00	€ 19.614,00	€ 19.806,00	€ 20.041,20	€ 20.266,80	€ 20.644,20	2,0%	1,2%
Overig													
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 1.620,00	€ 1.620,00	€ 1.760,00	€ 1.840,00	€ 1.930,00	€ 3.430,00	€ 3.460,00	€ 3.520,00	€ 4.000,00	€ 4.190,00	€ 4.840,00	13,2%	7,3%
Agarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	€ 1.484,70	€ 1.486,20	€ 1.673,05	€ 1.764,80	€ 1.863,90	€ 2.001,80	€ 2.061,82	€ 2.184,62	€ 2.282,86	€ 2.437,98	€ 2.597,21	5,8%	5,4%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 37.428,00	€ 37.428,00	€ 42.942,00	€ 45.402,00	€ 47.808,00	€ 90.324,00	€ 93.306,00	€ 99.414,00	€ 104.160,00	€ 111.900,00	€ 137.802,00	16,0%	9,0%